

“FAST” สัญญาณเตือนเมื่อเกิดโรคหลอดเลือดสมอง รู้ไว้ รักษาทัน

ศูนย์ : ศูนย์สมองและระบบประสาท

บทความโดยแพทย์ : นพ. ชาญวิทย์ อนุเคราะห์วิทยา

ประเทศไทยพบโรคหลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ของคนไทย และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตและความพิการ เนื่องจากเกิดภาวะสมองขาดเลือดฉับพลัน หากมีอาการแขนขาอ่อนแรง ปากเบี้ยว พูดลำบาก ตามองเห็นภาพซ้อนแบบฉับพลัน ควรรีบพบแพทย์ให้เร็วที่สุดภายใน 4 ชั่วโมงครึ่ง

ภาวะสมองขาดเลือด

ภาวะสมองขาดเลือด มีสาเหตุจากการที่ร่างกายไม่สามารถลำเลียงเลือดไปเลี้ยงสมองได้ เนื่องจากเกิดการตีบอุดตันของหลอดเลือดแดง ส่งผลให้ออกซิเจนและสารอาหารอื่นไม่สามารถขึ้นไปเลี้ยงสมองได้เพียงพอ

หลังจากนั้นเซลล์สมองก็จะตายในเวลาเพียงสั้นๆ

โดยความรุนแรงของภาวะสมองขาดเลือดจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับตำแหน่งของเนื้อเยื่อสมองที่ถูกทำลาย

ซึ่งปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ ภาวะความดันโลหิตสูง เบาหวาน ไขมันในเลือดสูง อายุที่มากขึ้น การสูบบุหรี่ ขาดการออกกำลังกายที่เหมาะสม และภาวะน้ำหนักเกิน

สัญญาณอันตรายโรคหลอดเลือดสมอง

โรคหลอดเลือดสมองนั้นเป็นภาวะที่สมองขาดเลือดไปหล่อเลี้ยง ส่งผลให้เซลล์สมองตายในที่สุด ทำให้เกิด 4 อาการสำคัญที่เกิดขึ้นกับร่างกาย โดยอาการเหล่านี้มักเกิดอย่างฉับพลัน

ในบางรายที่มีภาวะสมองขาดเลือดแบบชั่วคราว อาจเกิดขึ้นชั่วคราวแล้วหายไปเอง หรืออาจเกิดขึ้นหลายครั้ง ก่อนจะมีอาการสมองขาดเลือดอย่างถาวร ซึ่งอาการเหล่านี้

ถึงแม้จะหายแล้วยังมีความจำเป็นต้องพบแพทย์โดยด่วน

เนื่องจากอาจเกิดอาการสมองขาดเลือดอย่างถาวรตามมาภายหลังได้ สามารถสังเกตได้ตามหลัก F.A.S.T ดังนี้

- F = Face ใบหน้ามีอาการหน้าชา ปากเบี้ยว มุมปากตก กล้ามเนื้อใบหน้าอ่อนแรงครึ่งซีก
- A = Arm แขน ขา อ่อนแรง เดินเซ ทรงตัวลำบาก
- S = Speech การพูด มีลักษณะพูดไม่ออก ลิ้นแข็ง หรือ พูดไม่ชัดอย่างทันทีทันใด
- T = Time รู้เวลาที่เริ่มมีอาการ คือ รู้ว่าเริ่มมีอาการเป็นเวลาเท่าไรนับจากที่มีอาการผิดปกติ หรือนับจากเวลาที่ผู้ป่วยมีอาการปกติเป็นครั้งสุดท้าย และรีบไปโรงพยาบาลทันที เพื่อการตรวจและวินิจฉัยภายใน 4.5 ชม.

ด้านการตรวจวินิจฉัยนั้น เมื่อมาถึงโรงพยาบาลแพทย์จะทำการตรวจเฉพาะทาง ตรวจทางระบบประสาท และการทำเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT scan) ในบางรายหากสงสัยโรคอื่น

แพทย์อาจให้ตรวจสมองด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (MRI) แทนการตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์

จะช่วยวินิจฉัยได้อย่างเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพราะอาการเตือนนั้นแสดงให้เห็นว่า

สมองบางส่วนขาดเลือดไปเลี้ยงในช่วงนั้นๆ ถ้าปล่อยทิ้งไว้ จะเกิดภาวะสมองขาดเลือดถาวร

หรืออัมพาตครึ่งซีกได้

การรักษาโรคหลอดเลือดสมอง จุดสำคัญอยู่ที่การแก้ไขภาวะอุดตันของหลอดเลือดแดง

ด้วยวิธีการให้ยาละลายลิ่มเลือดในกรณีผู้ป่วยมีอาการไม่เกิน 4.5

ชั่วโมงและพิจารณาความเหมาะสมของร่างกายผู้ป่วยแล้ว

หรือหากหลอดเลือดที่อุดตันเป็นหลอดเลือดแดงใหญ่สามารถใช้วิธีการใส่สายสวนลากลิ่มเลือดเพื่อป้องกัน

การเกิดอัมพฤกษ์ อัมพาต

อย่างไรก็ตาม หมั่นสังเกตอาการของตัวเอง และคนใกล้ชิด โดยเฉพาะผู้สูงอายุและผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยง

เพราะหากเกิดโรคดังกล่าว จะทำให้ขาดเลือดมาเลี้ยงสมอง ส่งผลทำให้สมองเสียหาย

เป็นสาเหตุให้เกิดภาวะอัมพฤกษ์ อัมพาต หรือเสียชีวิตได้ในเวลาอันรวดเร็วได้

